

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Lamparska (spr.)
Sędziowie:	SSA Adam Jewgraf SSA Walter Komorek
Protokolant:	Katarzyna Stalewska

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **Stowarzyszenia (...)**

przeciwko **Stowarzyszeniu (...) Osiedla (...)**

o ustalenie

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 16 lutego 2011 r., sygn. akt I C 1440/09

1. **uchyla zaskarżony wyrok w punkcie II i III i w tym zakresie postępowanie umarza,**
2. **oddala apelację co do punktu I wyroku,**
3. **zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej 270 zł kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym orzeczeniem Sąd I Instancji oddalił powództwo, w którym strona powodowa żądała ustalenia, że nie istnieje jej obowiązek do zawarcia ze stroną pozwaną umowy, o której mowa w art. 21 (1) ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, na warunkach wskazanych w postanowieniu Komisji Prawa Autorskiego z dnia 5 listopada z określeniem wysokości wynagrodzenia za korzystanie z reprezentowanych przez powoda praw autorskich i praw pokrewnych jako 1,6% wpływów uzyskiwanych przez stronę pozwaną z tytułu reemisji kablowej, oddalił także żądanie, że nie doszło do ukształtowania wyżej opisanej umowy.

Zgłoszone przez stronę powodową powództwo ewentualne zostało uwzględnione częściowo w ten sposób, że Sąd ukształtował umowę licencyjną określając wysokość wynagrodzenia na 1,6 wszystkich miesięcznych rzeczywistych wpływów netto, które operator uzyskuje z tytułu reemisji.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I Instancji oparł na następujących ustaleniach:

Stowarzyszenie (...) jest organizacją twórców filmowych oraz innych podmiotów, których działalność jest związana z twórczością filmową, powstała w celu reprezentowania ich interesów zawodowych, twórczych i wynikających z ochrony w zakresie prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. jest organizacją której podstawowym celem jest zapewnienie członkom stowarzyszenia, ich rodzinom, dostępu do nowoczesnych form przekazu multimedialnego.

W ramach swojej działalności Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. podpisało umowy na rozprowadzanie różnorodnych programów tematycznych.

W dniu 26 lipca 1995r. zawarło umowę z (...) na odbiór i równoczesną retransmisję rozpowszechnianych przez (...) programów radiowych i telewizyjnych.

W dniu 7 maja 2003r. Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) zawarło z (...) z siedzibą w Wielkiej Brytanii umowę licencyjną na rozprowadzanie kodowanej 24-godzinnej usługi programowej pod nazwą (...) oraz niekodowanej 24-godzinnej usługi programowej pod nazwą (...).

W dniu 1 lutego 2005r. pozwany zawarł z (...) z siedzibą w Wielkiej Brytanii umowę o rozprowadzanie kanału (...). W zamian za udzielenie licencji na rozprowadzanie kanału w sieci kablowej eksploatowanej przez operatora, operator zobowiązany był do uiszczania opłaty licencyjnej za każdego abonenta w wysokości określonej w załączniku do umowy.

W dniu 25 maja 2006r. pozwany zawarł z Telewizją (...) SA w W. umowę licencyjną na rozprowadzanie programu tematycznego (...) w sieciach telewizji kablowej. W zamian za udzielenie licencji na rozprowadzanie kanału w sieci kablowej eksploatowanej przez operatora, operator zobowiązany był do uiszczania opłaty licencyjnej za każdego abonenta pakietu podstawowego, w wysokości określonej w załączniku do umowy.

W dniu 29 listopada 2007r. Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) zawarło z Wyższą Szkołą Społeczno - (...) w W. jako nadawcą programów (...), (...), (...) na rozpowszechnianie za pomocą satelity tych programów.

Nadto w dniu 28 grudnia 2008r. Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. zawarło ze spółką (...) z siedzibą we Francji umowę na rozprowadzanie kanału (...) i (...) z miesięczną stawką licencyjną w wysokości od 0,36 USD za każdego abonenta za okres licencyjny od 2009 roku do 0,38 USD za okres licencyjny do 2011 roku.

W dniu 30 września 1995r. Stowarzyszenie (...) w W., jako organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, zawarło ze Stowarzyszeniem (...) Osiedle (...) we W. umowę licencyjną na korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w ramach ich równoczesnego i integralnego /z nadaniem pierwotnym/ nadawania za pomocą wizji i/lub fonii przewodowej /§ 1 umowy/. Umową tą powód przejął na siebie pełną odpowiedzialność za zapłatę należności z tytułu korzystania przez pozwanego ze wszystkich utworów i przedmiotów praw pokrewnych w zakresie udzielonej licencji na rzecz wszystkich uprawnionych podmiotów, w tym również przez powoda nie reprezentowanych /§ 2 umowy/. Pozwany w zamian za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w ramach ich równoczesnego i integralnego nadawania za pomocą wizji i/lub fonii przewodowej zobowiązał się wypłacać wynagrodzenie w wysokości 0,5% od wszystkich jego przychodów związanych ze świadczeniem usług w zakresie przekazu kablowego programów radiowych i telewizyjnych, pomniejszonych o opłaty przeznaczone na inwestycje, a w szczególności na instalacje i rozbudowę sieci kablowej /§ 3 ust. 1 umowy/. Wynagrodzenie to obejmowało równoczesne i integralne nadawanie w sieci kablowej do pięciu programów dowolnych polskich lub zagranicznych stacji radiowych i telewizyjnych. Wynagrodzenie to miało wzrosnąć o 0,1% za każdy wprowadzony do sieci program stacji telewizyjnej i radiowej /§ 3 ust. 2 umowy/. Strony postanowiły, iż wynagrodzenie nie mogło łącznie przekroczyć 2,8% dochodów związanych ze świadczeniem usług w zakresie przekazu kablowego programów radiowych i telewizyjnych. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony.

Od 1 stycznia 1991r. Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. rozprowadzało 20 programów TV i 3 programy radiowe, od 1 stycznia 1997r. 23 programy TV i 3 programy radiowe, zaś od 1 stycznia 1998r. 28 programów TV i 3 radiowe.

Stowarzyszenie (...) pismem z dnia 30 grudnia 1998r. wypowiedziało Stowarzyszeniu (...) Osiedla (...) we W. umowę z dnia 30 września 1995r. Pismem z dnia 29 grudnia 1998r. (...) zawiadomiło Związek Telewizji (...) w Ł. o wypowiedzeniu dotychczasowych umów licencyjnych operatorom kablówym w nim zrzeszonym, w tym także Stowarzyszeniu (...) Osiedla (...) we W.. Przyczyną wypowiedzenia było zatwierdzenie tabel wynagrodzeń przez Komisję Prawa Autorskiego.

Wraz z wypowiedzeniem Stowarzyszenie (...) przesłało Stowarzyszeniu (...) Osiedla (...) we W. projekt nowej umowy generalne. Projekt ten przesłano również Związkowi Telewizji (...) w Polsce - Izba Gospodarcza w Ł. W § 2 projektu umowy zaproponowano stawkę wynagrodzenia w wysokości 1% wpływów operatora brutto związanych z retransmisjami i nadaniami kablówymi, z wyjątkiem jednorazowych opłat za instalację, na podstawie dostarczonego wykazu przychodów i należności oraz wykazu nadawców telewizyjnych, których utwory lub retransmisje nadaje.

Orzeczeniem z dnia 6 marca 2001r. Komisja Prawa Autorskiego zatwierdziła siedem z dziewięciu tabel stawek wynagrodzeń autorskich i z tytułu praw pokrewnych producentów utworów audiowizualnych przedłożonych przez Stowarzyszenie (...). Od powyższego orzeczenia Stowarzyszenie (...), Stowarzyszenie (...) oraz Stowarzyszenie (...) wniosło odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który decyzją z dnia 18 października 2001r. uchylił zaskarżoną decyzję w całości i zatwierdził wszystkie tabele wynagrodzeń, w tym między innymi Tabelę V dotyczącą równoczesnego i integralnego rozpowszechniania utworów nadawanych przez inne organizacje telewizyjne w wysokości 2,5% wpływów brutto operatora, przez które rozumie się przychody z opłat abonamentowych oraz wszystkich innych przychodów związanych z równoczesną i integralnym rozpowszechnianiem, z wyjątkiem jednorazowych opłat instalacyjnych. Opłaty nie obejmowały podatku VAT. Z kolei zgodnie z tabelą VII wynagrodzenie za prawa autorskie producentów utworów audiowizualnych wykorzystywane w czasie równoczesnego i integralnego rozpowszechniania kablówego, z wyłączeniem równoczesnego i integralnego rozpowszechniania kablówego wideogramów muzycznych, ustalono w wysokości 5% wszystkich wpływów brutto, przez które rozumiano przychody z opłat abonamentowych oraz wszystkie inne przychody związane z równoczesnym i integralnym rozpowszechnianiem kablówym, z wyjątkiem jednorazowych opłat instalacyjnych.

Komisja Prawa Autorskiego orzeczeniem z dnia 18 lipca 2001r., na wniosek Związku Stowarzyszeń (...) w W., zatwierdziła tabele wynagrodzeń nr I, II i VI.

Zgodnie z tabelą nr I określającą stawki wynagrodzeń minimalnych za korzystanie z artystycznych wykonania utworów muzycznych i słowno muzycznych na polu nadeń radiowych i telewizyjnych ustalono stawkę dla nadawców lokalnych, regionalnych, ponadregionalnych oraz ogólnopolskich w wysokości 0,3% wszystkich wpływów brutto nadawcy / bez VAT/ uzyskanych w związku z prowadzoną działalnością nadawczą, to jest abonamentów, reklam, ogłoszeń, komunikatów, programów sponsorowanych, sprzedaży czasu antenowego, umów barterowych, dotacji, subwencji i innych świadczeń i wpływów związanych z promowaniem w postaci bezpośredniej lub pośredniej usług bądź firm.

Komisja Prawa Autorskiego orzeczeniem z dnia 18 lipca 2001r., na wniosek Stowarzyszenia (...) i S. - Muzycznych (...) w W., zatwierdziła tabele wynagrodzeń nr I i VI za korzystanie z artystycznych wykonania objętych zbiorowym zarządzeniem.

Zgodnie z tabelą I wynagrodzenie za nadania artystycznych wykonania utworów muzycznych i słowno - muzycznych i reemisję w sieci kablówej programów TV miało być wyliczane w oparciu o stawkę w wysokości 15zł miesięcznie od każdego abonamentu lub 0,35% od wpływów nadawcy.

W dniu 1 stycznia 2000r. Związek Telewizji (...) - Izba Gospodarcza w Ł., w imieniu także Stowarzyszenia (...) Osiedla (...) we W., zawarł umowę ze Związkiem (...) w W. w przedmiocie udzielenia licencji operatorom sieci kablówej na reemisję w sieci kablówej artystycznych wykonania i utworów nadawanych przez inne organizacje radiowe

i telewizyjne za wynagrodzeniem w wysokości 0,25% od wpływów brutto uzyskiwanych przez licencjobiorcę w związku z prowadzoną działalnością, a w szczególności wpływów z abonamentów, reklam, ogłoszeń, programów sponsorowanych itp.

W dniu 1 listopada 2001r. Związek Telewizji (...) - Izba Gospodarcza w Ł., w imieniu także Stowarzyszenia (...) Osiedla (...) we W., zawarł umowę ze Związkiem (...) w W. w przedmiocie udzielenia licencji operatorom sieci kablowej na reemisje w sieci kablowej artystycznych wykonań i utworów nadawanych przez inne organizacje radiowe i telewizyjne z wynagrodzeniem w wysokości 0,5% od wpływów brutto uzyskiwanych przez licencjobiorcę w związku z prowadzoną działalnością, a w szczególności wpływów z abonamentów, reklam, ogłoszeń, programów sponsorowanych, sprzedaży czasu antenowego itp.

W dniu 9 czerwca 2005r. Związek Telewizji (...) - Izba Gospodarcza w Ł., w imieniu także Stowarzyszenia (...) Osiedla (...) we W., zawarł umowę ze Stowarzyszeniem (...) w W. w przedmiocie udzielenia licencji operatorom sieci kablowej na reemisje w sieci kablowej utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, dramatycznych, dramatyczno-muzycznych, choreograficznych, muzyczno-choreograficznych i pantomimicznych nadawanych przez inne organizacje radiowe i telewizyjne za wynagrodzeniem w wysokości obliczonej według stawek wynikających z tabeli stawek autorskich (...) za reemitowanie utworów w sieciach kablowych.

Pismem z dnia 12 grudnia 2002r. Stowarzyszenie (...) wystąpiło do Związku Telewizji (...) w Ł. z propozycją zawarcia umowy generalnej na rozpowszechnianie w całości i bez zmian programu nadawanego przez inną organizację telewizyjną oraz równoczesnego i integralnego przekazywania tego programu do powszechnego odbioru /reemisję/ z wynagrodzeniem z tytułu udzielonej licencji w wysokości 4,7% przychodów brutto, do których zaliczane miały być wszystkie przychody uzyskiwane w związku z działalnością gospodarczą jako operatora sieci kablowych /art. 1 i 2 umowy/.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 25 lipca 2003r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych /Dz. U. z 2003 roku, nr 166, poz. 1610/, która wprowadziła w życie art. 211 ust. 1 nadający operatorom sieci kablowych uprawnienie do reemitowania utworów nadawanych w programach organizacji radiowych i telewizyjnych wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskim, Stowarzyszenie (...) wystąpiło do operatorów sieci kablowych w sprawie konieczności zawarcia umowy na reemisję utworów.

Związek Telewizji (...) w Polsce - Izba Gospodarcza w Ł. reprezentował, na podstawie udzielonych jemu pełnomocnictw, operatorów sieci kablowych, w tym także Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. i był uprawniony do zawierania umów w imieniu operatorów w przedmiocie korzystania z majątkowych praw autorskich i praw pokrewnych przysługującym producentom i autorom audiowizualnym w zakresie emisji.

Stowarzyszenie (...) pismem z dnia 5 kwietnia 2005r. wystąpiło do Związku Telewizji (...) w Ł. o podjęcie negocjacji ze Stowarzyszeniem w celu zawarcia umów licencyjnych na korzystanie z majątkowych praw autorskich i pokrewnych przysługujących producentom i autorom utworów audiowizualnych w zakresie reemisji programów organizacji telewizyjnych. Do pisma dołączono projekt umowy licencyjnej na reemisję. W projekcie tym przewidziano, iż za udzielenie licencji operatorom na korzystanie z majątkowych praw autorskich i praw pokrewnych przysługujących producentom utworów audiowizualnym i ich twórcom w zakresie reemisji Stowarzyszenie miało pobierać opłatę w wysokości 2,8% wszystkich miesięcznych i rzeczywistych wpływów netto /bez podatku VAT/, które operator kablowy otrzymuje z tytułu świadczenia usług reemisji programów telewizyjnych z wyłączeniem przychodów z opłat przyłączeniowych i manipulacyjnych, nie mających charakteru okresowego i opłat z tytułu świadczeń usług transmisji danych /w tym dostępu do Internetu/ w sieciach telewizji kablowej /§ 2 ust. 1 i 2 projektu umowy/.

W odpowiedzi na przedstawione pismo Związek Telewizji(...)w Ł. zwróciła się w dniu 20 lutego 2006r. z wnioskiem o wszczęcie rozmów nakierowanych na zawarcie umów o reemisję utworów audiowizualnych oraz wideogramów

zawartych w utworach audiowizualnych, zwracając się o przesłanie projektów dwóch umów, mogących być przedmiotem negocjacji.

Stowarzyszenie (...) wykazując gotowość do podjęcia negocjacji w sprawie zawarcia umów licencyjnych, pismem z dnia 1 marca 2006r. przedłożyło projekt umowy, której z tytułu udzielenia operatorowi licencji na korzystanie z majątkowych praw autorskich i pokrewnych przysługujących producentom utworów audiowizualnych i ich twórcom w zakresie reemisji, w zgodnie z którym miesięczna opłata wynosić będzie równowartość 2,8% wszystkich miesięcznych rzeczywistych wpływów netto /bez podatku VAT/, które operator otrzymuje z tytułu świadczenia usług reemisji programów telewizyjnych, bez dochodów naliczonych i pobranych z opłat przyłączeniowych i manipulacyjnych, nie mających charakteru świadczeń okresowych, jak również przychodów z opłat z tytułu świadczenia usług transmisji danych /w tym dostępu do Internetu/ w sieciach telewizji kablowych.

Strony jednak nie osiągnęły porozumienia w zakresie wysokości wynagrodzenia należnego licencjodawcy albowiem Stowarzyszenie (...) nie zaakceptowało stawki wynagrodzenia zaproponowanej przez Związek Telewizji (...)w wysokości 0,1% należnych przychodów netto licencjodawcy za dany kwartał z tytułu reemisji utworów audiowizualnych oraz w wysokości 0,05% kwartalnych przychodów netto licencjodawcy za kwartał z tytułu korzystania z wideogramów, do których prawa pokrewne przysługują producentom utworów audiowizualnych.

Od czasu wypowiedzenia umowy licencyjnej w dniu 29 grudnia 1998r., Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. do 2009 roku nie zawarło ze Stowarzyszeniem (...) kolejnej umowy licencyjnej. W 2009 roku strona pozwana rozpoczęła negocjacje ze Stowarzyszeniem (...) w W. w sprawie warunków umowy na reemisję utworów audiowizualnych.

Pismem z dnia 22 stycznia 2009r. Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. wystąpiło do Komisji Prawa Autorskiego z wnioskiem o wszczęcie postępowania przed sądem polubownym w przedmiocie rozstrzygnięcia sporu związanego z zawarciem umowy obejmującej zgodę Stowarzyszenia (...) na remitowanie utworów audiowizualnych oraz wideogramów, do których prawa przysługują producentom utworów audiowizualnych i orzeczenie, iż: - (...) jest zobowiązane do udzielenia wnioskodawcy zezwolenia na korzystanie na polu reemisji w jego sieci telewizji kablowej z utworów audiowizualnych oraz wideogramów, - nie istnieją ważne powody do odmowy udzielenia zgody wnioskodawcy z korzystania na polu reemisji w sieci telewizji kablowej z utworów audiowizualnych oraz wideogramów, - (...) jest zobowiązane do zawarcia z wnioskodawcą umowy, o której mowa w art. 211 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w brzmieniu wskazanym we wniosku. W projekcie treści umowy w zakresie postanowień regulujących kwestię wynagrodzenia zaproponowano by licencjodawca był zobowiązany do zapłaty na rzecz licencjodawcy wynagrodzenia z tytułu korzystania na polu reemisji z utworów audiowizualnych zawartych w programach telewizyjnych remitowanych przez licencjodawcę w wysokości kwartalnej wynoszącej 0,1% należnych przychodów netto licencjodawcy za dany kwartał z tytułu reemisji oraz wynagrodzenia z tytułu korzystania na polu reemisji z wideogramów, do których prawa pokrewne przysługują producentom utworów audiowizualnych remitowanych przez licencjodawcę w wysokości kwartalnej wynoszącej 0,05% należnych przychodów netto licencjodawcy za dany kwartał z tytułu reemisji.

Pismem z dnia 31 marca 2009r. Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. sprecyzowało żądanie wniosku w zakresie wysokości wynagrodzenia należnego licencjodawcy z tytułu korzystania na polu reemisji przez licencjodawcę z utworów audiowizualnych oraz wideogramów w wysokości kwartalnej wynoszącej 1,6% należnych przychodów netto / bez podatku VAT/ za dany kwartał reemisji.

W pismach kierowanych w toku postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego, Stowarzyszenie (...) zakwestionowało uprawnienia Komisji do ustalania warunków umowy pomiędzy powodem jako operatorem sieci kablowej a pozwanym jako organizacją zbiorowego zarządzania, a także nie wyraziło zgody na proponowaną przez Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. stawkę wynagrodzenia. Stowarzyszenie wskazywało, iż spośród wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania funkcjonujących na terenie kraju jedynie Stowarzyszenie (...) reprezentuje prawa autorskie i prawa pokrewne do utworu audiowizualnego na polu reemisji. Wyłącznie zaś w odniesieniu do utworów audiowizualnych będących produkcjami własnymi nadawców, zestawionych w programach tych nadawców, pozwany

nie udziela licencji. Wobec tego, uwzględniając jego udział w ramach repertuaru pozostałych organizacji zbiorowego zarządzania na polu reemisji telewizyjnej, który wynosi 75%, Stowarzyszenie (...) podnosiło, iż stawka wynagrodzenia winna zostać ustalona na poziomie 2,88%.

Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. wskazało na arbitra Komisji Prawa Autorskiego osobę A. M., Stowarzyszenie (...) wskazało zaś osobę P. W.. A. M. i P. W. wspólnie wyznaczyli na przewodniczącego składu orzekającego prof. R. M..

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2009r. Komisji F. Autorskiego postanowiła, że: Stowarzyszenie (...) jest organizacją (...) w rozumieniu art. 211 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w zakresie reprezentowanych przez (...) praw autorskich i praw pokrewnych, do zawarcia z wnioskodawcą umowy, o której mowa we wskazanym przepisie, łączne wynagrodzenia na rzecz Stowarzyszenia (...) z tytułu zawarcia z wnioskodawcą umowy wskazanej w art. 211 ust. 1 ustawy, w odniesieniu do reprezentowanych przez to (...) praw autorskich i praw pokrewnych, powinno zostać ustalone w wysokości 1,6% wpływów netto /bez podatku VAT/ uzyskiwanych przez wnioskodawcę z tytułu reemisji kablowej, które nie obejmują opłat instalacyjnych i przyłączeniowych.

W pozostałym zakresie Komisja Prawa Autorskiego oddaliła wniosek /punkt 3 postanowienia/ oraz zniósła wzajemnie między stronami koszty postępowania /punkt 4 postanowienia/.

Orzeczenie Komisji Prawa Autorskiego z dnia 5 listopada 2009r. zostało doręczone Stowarzyszeniu (...) w dniu 10 grudnia 2009r., zaś Stowarzyszeniu (...) Osiedla (...) we W. w dniu 11 grudnia 2009r.

W 2009 roku Stowarzyszenie (...) zawarło z niektórymi operatorami sieci kablowych umowy licencyjne na korzystanie z majątkowych praw autorskich przysługujących producentom utworów audiowizualnych i ich twórcom w zakresie reemisji. Zezwolenia obejmują całość praw majątkowych przysługujących producentowi utworu audiowizualnego, z wyjątkiem praw posiadanych i nabytych przez nadawców, oraz prawa współtwórców tego utworu w zakresie reemisji powierzane (...) w zarząd przez współtwórców lub na mocy umów o wzajemnej reprezentacji, jak również autorskie prawa majątkowe zarządzane przez (...) w charakterze negotiorum gestor na polu reemisji. W umowie z dnia 14 kwietnia 2009r. licencjodawca zobowiązał się do zapłaty na rzecz licencjodawcy wynagrodzenia wynoszącego 2,8 % wszystkich miesięcznych rzeczywistych wpływów netto, które operator otrzymuje z tytułu świadczenia usług reemisji programów telewizyjnych z wyłączeniem wpływów naliczonych i pobranych z opłat przyłączeniowych i manipulacyjnych nie mających charakteru świadczeń okresowych, jak również przychodów z opłat z tytułu świadczenia usług transmisji danych /w tym dostępu do Internetu/ w sieciach telewizji kablowej. W umowie z dnia 29 czerwca 2009r. licencjodawca zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia wynoszącego 2,2% wszystkich kwartalnych rzeczywistych wpływów netto /bez podatku VAT/, które operator otrzymuje w danym kwartale kalendarzowym z wyłączeniem przychodów naliczonych i pobranych z tytułu opłaty przyłączeniowych i manipulacyjnych nie mających charakteru świadczeń okresowych, jak również przychodów z opłat z tytułu świadczenia usług transmisji danych /w tym dostępu do Internetu/ w sieciach telewizji kablowej.

Stowarzyszenie (...) Osiedla (...) we W. zajmuje się retransmisją następujących kanałów telewizyjnych: (...)

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I Instancji oddalił powództwo główne wskazując, że samo wniesienie powództwa przez powoda jako strony niezadowolonej z orzeczenia Komisji Prawa Autorskiego skutkuje obaleniem rozstrzygnięcia Komisji Prawa Autorskiego a zatem nie istnieje po stronie powodowej jakakolwiek obiektywna potrzeba ochrony prawnej.

Co do powództwa ewentualnego Sąd I Instancji dokonując merytorycznej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jedynie częściowo uwzględnił żądanie ewentualne strony powodowej. Stwierdzając obowiązek złożenia przez pozwanego oświadczenia woli o treści wskazanej w pozwie ustalił stawkę należnego powodowi wynagrodzenia określonego § 2 ust. 1 umowy w wysokości 1,6% wszystkich miesięcznych rzeczywistych wpływów netto /bez podatku VAT/, które operator otrzymuje z tytułu dostarczania usług reemisji oraz określając termin płatności wynagrodzenia

określonego w § 2 ust. 3 zdanie drugie z dołu w okresach kwartalnych do 25 dnia kolejnego miesiąca kalendarzowego po zakończeniu kwartału.

Uwzględniając ewentualne żądanie pozwu Sąd I Instancji przesądził o obowiązku zawarcia umowy licencyjnej, o której mowa w art. 211 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Co do wysokości ustalonego wynagrodzenia to zdaniem Sądu Okręgowego strona powodowa nie wykazała, że odpowiednią do przesłanek wyrażonych w art. 110 ustawy będzie stawka 2,2% wszystkich miesięcznych rzeczywistych wpływów netto pozwanego. Zdaniem Sądu I Instancji zasadnym jest ustalenie wysokości wynagrodzenia na poziomie 1,6% wszystkich miesięcznych rzeczywistych wpływów netto /bez podatku VAT/, które operator otrzymuje z tytułu dostarczania usług reemisji.

Na powyższe rozstrzygnięcie apelację wniosła strona powodowa, która zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1) naruszenie przepisów postępowania mogące mieć wpływ na wynik sprawy a to art. 213 §2 k.p.c. w związku z art. 379 §2 k.c. poprzez jego zastosowanie;

2) naruszenie prawa materialnego **polegające na błędnej wykładni** art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych **w zw. z art. 108 ust. 5 zw. z art. 108 ust. 7 dawnej upapp** przez niezastosowanie art. 106 ust. 2 upapp do oceny zasadności żądania o ustalenie nieistnienia obowiązku zawarcia umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 upapp, z określeniem wynagrodzenia za korzystanie z reprezentowanych przez powoda praw autorskich i pokrewnych jako 1,6% wpływów netto (bez podatku VAT) uzyskiwanych przez pozwaną z tytułu reemisji kablowej, które nie obejmują opłat instalacyjnych i przyłączeniowych;

3) naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni **art. 108 ust. 7 w zw. z art. 108 ust. 5 uppap** przez przyjęcie, że przepis ten nie może stanowić samodzielnej, odrębnej od art. 189 k.p.c. podstawy dochodzenia przez stronę niezadowoloną z rozstrzygnięcia Komisji Prawa Autorskiego ustalenia nieistnienia stosunku prawnego lub prawa objętego wyrzeczeniem KPA, która nie wymaga dodatkowego wykazywania interesu prawnego (art. 189 k.p.c.);

4) naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni **art. 108 ust. 7 w zw. z art. 108 ust. 5** oraz **art. 106 ust. 2 uppap** przez przyjęcie, że powodowi jako organizacji zbiorowego zarządzania przysługuje roszczenie o ukształtowanie przyszłej umowy z operatorem;

5) naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. **art. 233 §1 k.p.c. wzw. z art. 227 k.p.c.** przez zaniechanie dokonywania jakichkolwiek ustaleń faktycznych i rozważenia zebranego w sprawie materiału w przedmiocie wysokości wynagrodzenia przysługującego powodowi

ewentualnie (z ostrożności procesowej) naruszenie prawa materialnego **polegające na błędnej wykładni** art. 189 k.p.c. przez przyjęcie, że powód nie posiadał interesu prawnego we wniesieniu powództwa o ustalenie nieistnienia obowiązku, o którym orzekła Komisja Prawa Autorskiego w postanowieniu z dnia 5 listopada 2009 roku;

Wskazując na powyższe wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 16 września 2011 r. pełnomocnik strony powodowej cofnął pozew w części roszczenia ewentualnego wraz z zrzeczeniem się roszczenia.

Sąd Apelacyjny zważył:

W pierwszej kolejności odnieść się należy do dokonanego przez Sądem Apelacyjnym cofnięcia pozwu wraz z zrzeczeniem się roszczenia.

Zgodnie z treścią art. 386 § 3 k.p.c. jeżeli zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, Sąd drugiej instancji uchyla wyrok i postępowanie umarza.

Zgodnie zaś z art. 203 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. pozew o ile jest połączony ze zrzeczeniem się roszczenia może być cofnięty aż do wydania wyroku (także w postępowaniu apelacyjnym lub kasacyjnym).

§ 4 cytowanego przepisu stanowi natomiast, że Sąd może uznać cofnięcie pozwu lub zrzeczenie za niedopuszczalne tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że czynności te są sprzeczne z prawem, zasadami współzycia społecznego oraz zmierzają do obejścia prawa.

Pozwany podniósł zarzut, że cofnięcie pozwu jest klasycznym przykładem unikania przez stronę powodową orzeczenia sądów powszechnych kształtujących umowę.

Wskazać zatem należy, że strona powodowa w powództwie ewentualnym zażądała ukształtowania treści umowy pomiędzy stronami. Elementem spornym była jednakże wysokość wynagrodzenia za umowę licencyjną, strona powodowa wносиła, aby ustalić ją na 2,2% miesięcznych wpływów, Sąd I Instancji uwzględniając to powództwo wskazał, że wysokość wynagrodzenia będzie wynosiła 1,6%. Niewątpliwie nie było to orzeczenie korzystne dla powoda. Może zatem cofnąć pozew, zrzekając się roszczenia o zawarcie tej konkretnej umowy z konkretnym pozwanym na wskazanych tam warunkach nawet biorąc pod uwagę istniejący w określonym zakresie „obowiązek” zawarcia umowy licencyjnej obciążający obie strony. Nie można zatem przyjąć, że takie postępowanie strony powodowej zmierza do obejścia prawa. Sąd Apelacyjny dostrzega wprawdzie nielojalność zachowania strony powodowej w stosunku do pozwanego i postępowanie właściwe dla monopolisty na rynku zarządzania konkretnymi prawami, polegające na tym, że wniesieniem swojego pozwu z określonym żądaniem obalił orzeczenie K.P.A., ale nie przekłada się to na ocenę, że doszło w ten sposób do obejścia prawa. Strona powodowa skorzystała bowiem z przysługujących jej uprawnień procesowych.

Mając na rozważeniu powyższe orzeczono jak w punkcie I rozstrzygnięcia. Apelację, o ile jest natomiast skierowana przeciwko orzeczeniu oddalającemu powództwo o ustalenie uznać należy za niezasadną.

Z szeregu zarzutów podniesionych w apelacji, w związku z cofnięciem powództwa co do roszczenia ewentualnego, do rozważenia pozostają związane z naruszeniem prawa materialnego a to art. 106 ust 2. ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, art. 108 ust.5 i 7 oraz art. 189 k.p.c.

Przede wszystkim wskazać zatem należy, że jako podstawę swojego orzeczenia Sąd Odwoławczy przyjął ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego niekwestionowane zresztą przez żadną ze stron. Sąd Apelacyjny podziela także uzasadnienie prawne Sądu I instancji .

Podkreślić zatem należy, że w doktrynie prawa autorskiego pogląd o utracie bytu prawnego orzeczenia Komisji Prawa Autorskiego jest przyjmowany powszechnie i jednolicie. I tak J. Bleszyński wskazuje, że orzeczenie wydane przez zespół orzekający KPA uzyskuje charakter wiążący jedynie w wypadku, gdy w trybie przewidzianym żadna ze stron postępowania przed KPA nie przejawia woli jego obalenia (J. Bleszyński, Zakres i charakter prawny uprawnienia o rozstrzygnięciu sporów związanych z zawarciem umowy o reemisję utworów w sieciach kablowych, PUG 12/2007, str. 3). Do obalenia rozstrzygnięcia Komisji Prawa Autorskiego wystarcza terminowe wniesienie powództwa odnoszącego się do sporu rozstrzyganego przez ten organ. Analogiczny pogląd wyraża P. Sarnecki, według którego „rozstrzygnięcie” Komisji o którym mowa w art. 108 ust. 5 u.p.a.p.p. nie jest przejawem władczego stanowiska tego organu, gdyż jest orzeczeniem warunkowym, jego realizacja całkowicie zależy od woli strony (i wystarczy tu jedynie ogólne określenie jej „niezadowolenia”), która może je, jak się wydaje, w pełni pozbawić znaczenia poprzez zaangażowanie (i to nie w formie jakiegoś środka odwoławczego) innego organu państwowego (P. Sarnecki, Charakter prawny Komisji Prawa Autorskiego w świetle Konstytucji RP, ZNUJ 2010 r., s. 7).

Powyższy pogląd podziela wiele orzeczeń sądów apelacyjnych i okręgowych, także apelacji wrocławskiej.

Wskazać także należy, że celem powództwa o którym mowa w art. 108 ust. 5 o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie jest jedynie wyeliminowanie z obrotu prawnego rozstrzygnięcia wydanego przez KPA. Brak takiej akcji oznacza bowiem, iż strony związane będą wydanym postanowieniem, które w sposób imperatywny regulować będzie ich wzajemnej prawa i obowiązki. Ustawodawca przewidział przy tym, iż powództwo ma wytoczyć strona niezadowolona z rozstrzygnięcia. Uregulowania tego nie można jednak interpretować w ten sposób, iż owo niezadowolenie miałyby polegać na samym fakcie wydania rozstrzygnięcia. Jego brak może bowiem z ekonomicznego punktu widzenia stanowić dla organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskiego korzystniejsze rozwiązanie. W takim przypadku w sytuacji bezumownej reemisji ma zastosowanie norma art. 79 ust. 1 upapp. Nawet bowiem ewentualne oddalenie powództwa nie doprowadzi do restytucji stanu obowiązywania rozstrzygnięcia wydanego przez KPA. Jeżeli przy tym zgodnie z art. 106 ust. 2 upapp organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi nie może bez ważnych powodów odmówić zgody na reemisję utworów w granicach sprawowanego zarządu, to w sytuacji niezadowolenia z rozstrzygnięcia KPA winna wystąpić z powództwem o odpowiednie do jej oczekiwań ukształtowanie przyszłego stosunku prawnego, w którego ostatecznej kreacji sąd uwzględni uzasadnione interesy obu stron. Organizacja zbiorowego zarządzania może odmówić zawarcia umowy licencyjnej tylko z ważnych powodów. Ustawodawca wprowadził więc niejako względny obowiązek zawierania takich umów, co z jednej strony stanowi ograniczenie zakresu zastosowania zasady swobody umów w jej klasycznym postrzeganiu, a z drugiej strony daje sądom możliwości władczego kształtowania praw i obowiązków stron, z których jedna ma prawnie sankcjonowany obowiązek zawarcia umowy, a druga chce taki kontrakt zawrzeć. Jeżeli zatem istnieje, tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, możliwość uzyskania ochrony prawej przy wykorzystaniu innego powództwa, niż powództwo o ustalenie, to taki stan rzeczy wyłącza posiadanie przez stronę powodową interesu prawnego w wytoczeniu powództwa głównego. Można wprawdzie teoretycznie dopuścić posiadanie takiego interesu w wydaniu wyroku ustalającego, gdyby organizacja zbiorowego zarządzania wykazywała, że ze względu na ważny powód umowa licencyjna z konkretną osobą w ogóle nie powinna być zawarta. Tym samym posiadałaby interes prawny w uzyskaniu wyroku ustalającego, ale nie tylko braku obowiązku zawarcia umowy zgodnie z ustaleniami KPA, ale umowy o jakiegokolwiek innej treści. W ocenie Sądu Apelacyjnego trudno jednakże takiego żądania doszukiwać się w niniejszym pozwie. Żądanie bowiem odnosiło się konsekwentnie do orzeczenia KPA, a nie do sytuacji, gdy z ważnych powodów umowa może nie zostać zawarta w ogóle.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powodem takim nie może być sytuacja, gdy spór sprowadza się jedynie do wysokości wynagrodzenia wszak ta kwestia może być poddawana ocenie niezależnego (drugiego po KPA) organu arbitralnego-sądowego. Ocena prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu w tym zakresie wymyka się jednakże ocenie Sądu Apelacyjnego wobec cofnięcia pozwu.

Nie jest także trafna wykładnia art. 108 ust. 7 u.p.a.p.p. zaprezentowana przez stronę powodową, traktującą ten przepis jako przepis szczególny przewidujący odrębne powództwa, których treścią jest ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa lub też innych faktów prawotwórczych lub nawet nieprawotwórczych, które wyłącza stosowanie art. 189 k.p.c. Niewątpliwie nie potwierdza odrębność tego powództwa uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2010 r., III CZP 1/10, która wskazuje, że art. 108 ust. 7, 108 ust. 5 i art. 21¹ ust. 2 upapp kształtuje samodzielną podstawę roszczenia o ukształtowanie umowy. Wprost przeciwnie, z takiego stanowiska Sądu Najwyższego wyraźnie wynika, że stronom niezadowolonym z rozstrzygnięcia KPA służy dalsze niż o ustalenie w trybie art. 189 kpc powództwo, bo powództwo o ukształtowanie.

Samo zatem wytoczenie powództwa na podstawie art. 108 ust. 7 u.p.a.p.p. eliminuje potrzebę ustalenia przez sąd, że nie doszło do ukształtowania umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 u.p.a.p.p. na skutek wydania postanowienia przez Komisję Prawa Autorskiego z 5.10.2009 r., gdyż to orzeczenie utraciło moc. Strona powodowa wnosząc powództwo do sądu powszechnego wyeliminowała potrzebę takiego ustalenia.

Nie ma zatem interesu prawnego w takim ustaleniu w rozumieniu art. 189 k.p.c. Brak jest interesu prawnego w ustaleniu czegoś co nie funkcjonuje w obrocie prawnym, wyeliminowane przez wytoczenie powództwa. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest kategorią obiektywną, zatem pod jego podjęciem należy w procesie rozumieć potrzebę uzyskania wyroku odpowiedniej treści, wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej

sfery prawnej. Musi to być jednak potrzeba obiektywna w świetle obowiązujących przepisów, tj. rzeczywiście istniejąca i uzasadniona, a nie tylko wynikająca z subiektywnego zapatrywania strony, które nie decyduje o prawnym charakterze interesu (patrz wyrok SN z 8.05.2000 r., V CKN 29/2000).

Za słuszne zatem należy uznać stanowisko Sądu I instancji w tym przedmiocie.

Wprawdzie cofnięcie pozwu co do roszczenia o ukształtowanie wraz z zrzeczeniem się tego roszczenia, rodzi pytanie czy zachowanie strony powodowej rzeczywiście wyeliminowało z obrotu prawnego orzeczenie KPA, ale nie zmienia to oceny Sądu Apelacyjnego, że strona powodowa mając do wykorzystania dalej idące powództwo o ukształtowanie stosunku prawnego, nie ma interesu prawnego w sformułowaniu żądania, że rozstrzygnięcie KPA nie istnieje, o ile podnosi jedynie motywy zaprezentowane w pozwie i apelacji.

Apelację jako niezasadną należy zatem oddalić (art. 385 kpc).

Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w treści art. 98 kpc, art. 391 kpc i § 10 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

mw